

coba-onderzoek bedrijven

**een schriftelijke enquête
onder haagse bedrijven over inbraken
en inbraakpreventie middelen**

37

WODG

ministerie van justitie

MINISTERIE VAN JUSTITIE
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
's-Gravenhage

COBA-ONDERZOEK BEDRIJVEN

Een schriftelijke enquête onder Haagse bedrijven
over inbraken en inbraakpreventieve middelen.

Globaal overzicht van de resultaten

Carl H.D. Steinmetz

Anneke A. van der Zee-Nefkens

INHOUD

blz.

1. Inleiding	
2. Doelstelling van het onderzoek	2
3. Begeleiding van het onderzoek	4
4. Opzet van het onderzoek	5
5. De steekproef	6
6. Enkele kenmerken van de bedrijven	10
7. Maatregelen ter voorkoming van inbraken	11
8. Maatregelen om nadelige gevolgen van inbraken te beperken	14
9. Een aanzet tot een inbraak-risico-analyse bij de Haagse bedrijven	15
10. Kostenberekeningen van maatregelen tegen inbraken	18
11. Kostenberekening voor de peiljaren 1970 en 1974	24
12. Samenvatting en conclusies	27

Bijlagen

1. INLEIDING

De Commissie voor de Ontwikkeling van Beleidsanalyse (C.O.B.A.) heeft in het kader van haar activiteiten op het terrein van de kosten-baten analyse ondermeer aandacht besteed aan het meten en waarderen van beleidseffecten.

In het tweede deelrapport van de werkgroep "Normen en Maatstaven voor kosten-baten analyses" zijn hiervoor verschillende modellen ontwikkeld¹⁾. Voor beleidsvraagstukken waarbij het gaat om een afweging van preventieve en curatieve (overheids-)beleidsmaatregelen is het zgn. gesimuleerde marktmodel opgesteld. Ten behoeve van het nader operationaliseren van dit model is een toetsing op verschillende daarvoor in aanmerking komende beleids-terreinen -volksgezondheid, milieu en openbare orde en veiligheid- noodzakelijk. Met het oog op een toetsing op het terrein van de openbare orde en veiligheid werd in het begin van 1976 door het Secretariaat van de C.O.B.A. contact opgenomen met de Gemeentepolitie van Den Haag. De Gemeentepolitie bleek bereid aan een dergelijk toetsingsonderzoek haar medewerking te verlenen, mede met het oog op mogelijke beleidsrelevante resultaten. Na bestudering van het onderhavige beleidsterrein is op grond van de criteria frequentie, kwantificeerbaarheid en beschikbaarheid van informatie besloten het gesimuleerde marktmodel te toetsen op het verschijnsel inbraak.

Het onderhavige rapport geeft een overzicht van de resultaten van het WODC-onderzoek naar de kosten van preventieve maatregelen en geleden schade bij het bedrijfsleven in de gemeente Den Haag. In het kader van dit onderzoek is het WODC verzocht een aantal deelonderzoeken te verrichten. Het WODC heeft aan het toetsingsonderzoek meegewerkt mede met het oog op het verkrijgen van inzicht in de techno-preventie en de veiligheidsproblematiek. Op basis van de verzamelde gegevens van de bedrijvenenquête en die van de overige verrichte deelonderzoeken alsmede aan de hand van de door de Gemeentepolitie van Den Haag verstrekte gegevens heeft het Secretariaat van de C.O.B.A. inmiddels de eigenlijke toetsing van het gesimuleerde marktmodel verricht. De resultaten van deze toetsing zullen in een later stadium door de C.O.B.A. worden gepubliceerd tezamen met de resultaten van het onderzoek naar de operationalisering van de andere in het tweede deelrapport van de C.O.B.A. beschreven waarderingsmodellen. Vooruitlopend op deze publicatie kan worden opgemerkt, dat op grond van de resultaten van het toetsingsonderzoek geen beleidsrelevante aanbevelingen kunnen worden gedaan over de toepassing van het gesimuleerde marktmodel op het deelterrein van openbare orde en veiligheid, te weten inbraakbestrijding. Daarbij moet worden aangetekend, dat aan de hand van de verzamelde gegevens niet kan worden geconcludeerd, dat operationalisering van het model bij voorbaat geheel uitgesloten is.

1) "Met en waarden", tweede deelrapport van de werkgroep "Normen en maatstaven voor kosten-baten analyses", Den Haag 1975 (gepubliceerd in het kwartaalbericht "Beleidsanalyse" 75/4).

2. DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK

In de programmastructuur van het beleid van de Haagse Gemeentepolitie wordt het onderscheid gemaakt tussen preventieve- en curatieve aspecten van de openbare orde. Dit onderscheid sluit aan bij het gesimuleerde markmodel (eliminatie- en compensatiemodel).

Bij een dergelijk model staat de rendementsvraag centraal. Het gevolg van deze rendementsvraag is het afwegen van preventieve kosten tegen curatieve kosten.

Bij het misdrijf inbraak verstaat men onder preventieve kosten die kosten welke worden gemaakt ter voorkoming van inbraken en onder curatieve kosten die welke gemaakt worden om de gevolgen van een gepleegde inbraak zoveel mogelijk te neutraliseren.

De kosten en baten analyse toegepast op preventieve en curatieve aspecten van de openbare veiligheid worden in een tijd- en object perspectief geplaatst (meeteenheden), hetgeen tot uiting komt in de verhouding tussen het aantal inbraken per tijdseenheid en het potentieel aantal inbraakobjecten (bedrijven).

De kosten kunnen in dit verband als volgt worden ingedeeld:

- de preventieve kosten zoals deze door de politie gemaakt worden
- de preventieve kosten zoals deze elders gemaakt worden
- de curatieve kosten zoals deze door de politie gemaakt worden
- de curatieve kosten zoals deze elders gemaakt worden
- de schade als gevolg van diefstal door middel van braak.

Het opsporen van de door de politie gemaakte preventieve en curatieve kosten is inmiddels door de gemeentepolitie van 's-Gravenhage verricht. Vervolgens is het WODC door de COBA benaderd met de vraag of er gegevens aanwezig waren, waaruit op een eenvoudige wijze zou kunnen worden berekend hoe hoog de curatieve kosten zijn van het misdrijf diefstal met braak en hoe hoog de schade is als gevolg van dit misdrijf. Deze gegevens waren echter niet onmiddellijk aanwezig maar moesten apart worden verzameld. Na een aantal besprekingen tussen vertegenwoordigers van de COBA, de gemeentepolitie 's-Gravenhage, het WODC en later ook met het Ministerie van Binnenlandse Zaken is men overeengekomen dat het

WODC in het kader van de kosten-batenanalyse een aantal deelonderzoeken zal verrichten met als doel de opsporing van de preventieve kosten gemaakt door particulieren en bedrijfsleven, de curatieve kosten die gemaakt worden door het justitiële apparaat en aanverwante instellingen en de schade die het gevolg is van het misdrijf diefstal door middel van braak. Het WODC van zijn kant zal deze onderzoeken benutten om meer inzicht te verkrijgen in het gebied van de techno-preventie en de onrust onder de bevolking over het misdrijf inbraak.

3. BEGELEIDING VAN HET ONDERZOEK

Ten behoeve van de voortgang van het onderzoek is een begeleidingscommissie ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de vier opdrachtgevers. Deze commissie bestaat uit:

- drs. A.W.L. van Megen (COBA)
- drs. J.A. de Blaey (Haagse Politie)
- mr. A.J. Kuiper (Biza)
- mevr.dr. J. Junger-Tas (WODC)
- mr. F.W.M. van Straelen (WODC)

Intussen is per 21 nov. 1978 van WODC-zijde het onderzoek overgenomen door mw. A.A. van der Zee-Nefkens en drs. C.H.D. Steinmetz.

4. OPZET VAN HET ONDERZOEK

In het kader van het door de COBA uit te voeren toetsingsonderzoek heeft het WODC gegevens verzameld over inbraakpreventieve kosten gemaakt door particulieren en het bedrijfsleven, curatieve en repressieve kosten gemaakt door justitiële en andere aanverwante organen en de schadebedragen ten gevolge van diefstal door middel van braak.

Deze deel-onderzoeken zijn uitgevoerd met behulp van twee verschillende onderzoekstechnieken, nl. enerzijds een mondelinge en schriftelijke enquête en anderzijds een dossieranalyse, aangevuld met cijfermateriaal en normwaarderingen, die reeds op andere afdelingen van het Ministerie van Justitie aanwezig zijn.

De tweedeling die dan ontstaat is:

1. onderzoek naar de kosten van preventieve maatregelen, die door het bedrijfsleven en particulieren in de stad 's-Gravenhage gemaakt werden ter bescherming van hun goederen tegen inbraak.
2. onderzoek naar de repressieve en curatieve kosten welke gemaakt werden door justitiële en aanverwante organen in de stad 's-Gravenhage (zoals O.M., zittende magistratuur, gevangeniswezen en reclassering) met betrekking tot hun taak in de behandeling van strafzaken in de stad 's-Gravenhage, meer in het bijzonder van diefstallen gepleegd door middel van braak.

Deze rapportage echter zal alleen betrekking hebben op de preventieve maatregelen (en de daarmee gepaard gaande kosten) welke door het bedrijfsleven te 's-Gravenhage genomen zijn en de schade toegebracht aan inbraakobjecten bij hetzelfde bedrijfsleven in 1970 en 1974. Aan enkele bewerkingen van het materiaal die het WODC met het oog op haar eigen doelstelling van het onderzoek heeft verricht, wordt in dit verslag eveneens aandacht besteed.

5. DE STEEKPROEF

Uit het automatisch Gewestelijk Bedrijvenregister werd een steekproef getrokken uit alle Haagse bedrijven. Om eventueel over de verschillende bedrijfstakken uitspraken te kunnen doen werd gekozen voor een gestratificeerde trekking per categorie. (Binnen de bedrijfstakken zijn de bedrijven naar grootte evenredig vertegenwoordigd). Indien het bij uitspraken gaat om het totale Haagse bedrijfsleven dan dienen de uitkomsten voor elke bedrijfstak vermenigvuldigd te worden met een bepaalde factor (de wegingsfactor) zodanig dat de verhoudingen tussen aantallen bedrijven per bedrijfstak in de steekproef hetzelfde zijn als in de populatie.

De steekproef uit het Haagse bedrijvenregister ziet er als volgt uit:

<u>bedrijfscategorie</u>	<u>populatie</u>		<u>in de steekproef</u>		<u>wegingsfactor</u>
1. detailhandel	5.679	27,1%	97	24,4%	1.11
2. bedrijven	6.573	31,4%	97	24,4%	1.28
3. kantoren	3.468	16,6%	67	16,8%	0.99
4. kerken, scholen, ziekenhuizen, e.d.	1.961	9,4%	57	14,3%	0.66
5. horeca soc. ruimten	2.131	10,2%	51	12,8%	0.80
6. rest	1.110	5,3%	29	7,3%	0.73
(landbouw, tuin- bouw, visserij, trans-opslag en communicatie, defensie en soc. verzekeringen)	20.922	100%	398	100%	

In september 1978 werd aan alle 609 bedrijven een enquêteformulier toegezonden met het verzoek dit ingevuld te retourneren. Hierop reageerde bijna de helft van de benaderde bedrijven. Omdat dit resultaat niet zo gunstig was, werd besloten dat de bedrijven, die niet hadden gereageerd, zouden worden benaderd door speciaal voor het onderzoek getrainde interviewers. Uiteindelijk leverde dit een respons op van 398 ofwel 65,3% van de populatie. De respons loopt per bedrijfscategorie niet sterk uiteen; zij het dat de rest-groep een relatief lage respons heeft.

TABEL 1. Respons per bedrijfscategorie (ongewogen)

	N respons	n steekproef	% populatie
1. Detailhandel	97	140	69
2. Bedrijven	97	138	70
3. Kantoren	67	110	61
4. Kerk, school, ziekenh.	57	83	68,5
5. Horeca, soc. ruimten	51	83	61,5
6. Rest	29	55	52,5
	<u>398</u>	<u>609</u>	

Het aantal enquêteformulieren dat door de PTT als 'onbestelbaar' werd teruggestuurd was vrij groot. Omdat het hier om een recente steekproef gaat mag men aannemen dat veel bedrijven geen lang leven leiden. Dit was ook al uit ander onderzoek^{x)} naar voren gekomen. Ook uit bepaalde opmerkingen in de enquêtes kwam dit feit naar voren.

Voor een groot aantal vragen in de enquête echter, is dit gegeven van essentieel belang. Als bijvoorbeeld in de vragenlijst gevraagd wordt naar de gemaakte kosten in 1970 t.b.v. inbraakpreventieve middelen, kan het antwoord 'nee' twee dingen betekenen, namelijk 'geen uitgaven' of 'mijn bedrijf bestond nog niet'. De respondenten hebben dit onderscheid (bijna) nooit gemaakt in de beantwoording van de vragen.

Daarom hebben de onderzoekers besloten dit gegeven alsnog aan het bestand toe te voegen. De meeste informatie is gekomen van de Kamer van Koophandel. Degenen die niet zijn ingeschreven (scholen, artsen, e.d.) zijn telefonisch benaderd. Van 46 respondenten kon de oprichtingsdatum op geen enkele manier worden achterhaald. Een overzicht van het resultaat wordt gegeven in tabel 2.

x) Dr. D.W. Steenhuis en Drs. A.W. Coenen, Criminaliteit bij de detailhandel, WODC, 1976.

TABEL 2. Jaar van oprichting van het bedrijf (ongewogen)

	N	% van respons (N=398)	% van populatie (N=609)
vóór 1968	190	47,7%	31,1%
vóór 1969	208	52,2%	34,1%
vóór 1970	217	54,5%	35,6%
vóór 1971	231	58,0%	38,0%
vóór 1972	245	61,6%	40,2%
vóór 1973	264	66,3%	43,3%
vóór 1974	278	69,8%	45,6%
vóór 1975	289	74,8%	47,4%
vóór 1976	314	78,8%	51,5%
vóór 1977	330	82,9%	54,2%
in 1977	22		
onbekend	46		
Totaal	398		

Aangenomen mag worden dat kosten en problemen in verband met inbraken per bedrijfscategorie nogal uiteenlopen. Hiertoe is nagegaan of bedrijfstakken/bedrijven korter of langer bestaan dan anderen. Gelukkig bleek de datum van oprichting (1968 t/m 1977) redelijk gespreid te zijn over de bedrijfstakken. In de categorie horeca, sociale ruimten en de rest-categorie echter is het percentage kort bestaande bedrijven het grootst. Voor de jaren die als peiljaren dienen voor de totale kostenberekening, nl. de jaren 1970 en 1974 wordt dit gegeven in onderstaande tabel gepresenteerd.

TABEL 3. Het percentage bestaande bedrijven per bedrijfscategorie in de peiljaren (ongewogen)

	1970		1974	
	% van respons	% van populatie	% van respons	% van populatie
1. Detailhandel	53	36	70	48
2. Bedrijven	62	44	76	53
3. Kantoren	52	32	67	41
4. Kerk, school, ziekenhuis	63	44	70	48
5. Horeca, soc. ruimten	41	26	59	36
6. Rest	46	24	73	38

Bij de analysering van de onderzoekresultaten is, waar dit nodig was, met het gegeven 'oprichtingsjaar' rekening gehouden.

6. ENKELE KENMERKEN VAN DE BEDRIJVEN (zie bijlage, tabel 1).

De meeste bedrijven (63%) zijn gevestigd in straten waar veel verkeer is. Slechts 16,5% van de bedrijven ligt in stille straten. Driekwart van de bedrijven is ook goed zichtbaar gelegen, 14% redelijk zichtbaar en 12% nauwelijks of niet zichtbaar.

De ingang van het bedrijf is bijna altijd op de begane grond. Slechts 6,5% heeft de ingang op een etage.

Veel respondenten wonen naast of boven het bedrijf (40,1%). Dit geldt vooral voor detailhandelaren en caféhouders (47%); bij kantoren is dit minder vaak het geval (32%).

In bijna de helft van de bedrijven zijn maar 1 of 2 personen werkzaam, in 40% van de bedrijven is dit 3 tot 20 personen, ruim 10% heeft meer werknemers.

De waarde van de inventaris, waaronder wordt verstaan het meubilair plus de te fabriceren of te bewaren goederen, loopt nogal uiteen. Zo gaf 14% van de bedrijven een waarde op van minder dan f10.000,-, bijna de helft een waarde tussen de f10.000,- en f100.000,- en de rest (38%) een hogere waarde, tot 5 miljoen gulden. Twee bedrijven gaven een aanzienlijk hoger bedrag: 20 en 25,5 miljoen gulden.

Uit bovenstaande blijkt, dat het in ongeveer de helft van de gevallen gaat om 'kleine' bedrijven, waar weinig kapitaal is en waar weinig mensen werken.

7. MAATREGELLEN TER VOORKOMING VAN INBRAKEN

De maatregelen die men kan nemen ter voorkoming van inbraken zijn ten behoeve van dit onderzoek in een tweetal hoofdcategorieën onderscheiden, namelijk technische maatregelen zoals het aanbrengen van sloten en raambeveiligingen, en bewakingsmaatregelen zoals het inschakelen van een bewakingsdienst en het aanstellen van bewakingspersoneel (socio-preventie (preventie door middel van informele sociale contrôle) is hier buiten beschouwing gelaten). Aan de respondenten is gevraagd of zij een of meer van die maatregelen hebben getroffen in de periode van 1968 tot en met 1977. Ook is hen gevraagd de kosten die zij hiervoor hebben moeten maken per jaar op te geven. Bij de totale kostenberekening is met het jaar van oprichting van het bedrijf rekening gehouden. Zie hiervoor hoofdstuk 10.

In tabel 4 vindt men een overzicht van de maatregelen die door de bedrijven genomen zijn in de genoemde periode. Het percentage bedrijven dat 'andere maatregelen' opgeeft is 21,5%. Nadere specificatie van dit gegeven is helaas niet mogelijk. De enquête was schriftelijk en op dit punt werd geen specificatiemogelijkheid geboden. In veel gevallen zal het, gezien de resultaten van de burgerij-enquête, een waakhond betreffen. Wel is per jaar opgave gedaan van de kosten van die 'andere maatregelen', zodat deze in de berekening konden worden opgenomen.

In het overzicht worden de verschillende soorten inbraakpreventieve middelen opgesomd te samen met het percentage respondenten dat opgaf deze in de periode van het onderzoek te hebben aangeschaft. Tussen de onderscheiden bedrijfscategorieën zijn geen grote verschillen.

Het percentage van de bedrijven, dat technische maatregelen treft, neemt jaarlijks toe. In 1970 was dit 21%, in 1977 was het percentage opgelopen tot 33.5. Zie hiervoor hoofdstuk 10, tabel 7.

TABEL 4. Maatregelen ter voorkoming van inbraak in de jaren 1968-1977, in procenten

	ja %	nee %
Aanschaf van technische middelen		
- sloten	43	57
- grendels/scharnieren	15	85
- raambeveiligingen (electr.-niet electr.)	17	83
- overige electron. middelen	8	92
Inschakeling bewakingsdienst	6	94
Aanstelling bewakingspersoneel	3	97
Andere maatregelen	21	79

Bij de vragen over aanschaf van technische middelen werd ook de vraag gesteld waarom men eventueel niet tot aanschaf ervan was overgegaan. Voor het niet aanschaffen van sloten was de voornaamste reden dat de aanwezige sloten in goede staat waren. Grendels en raambeveiligingen vonden de meesten van degenen, die ze niet hadden aangeschaft, onnodig ofwel men vond dat het bedrijf genoeg was beveiligd. Electronische beveiligingen vonden de meesten onnodig of te duur (zie bijlage, tabel 2). Een dergelijke vraag werd ook in meer algemene termen gesteld wanneer een respondent geen van bovengenoemde maatregelen ter voorkoming van inbraak had genomen. Ook hier is het jammer dat de antwoorden niet nader kunnen worden uitgewerkt. Ruim de helft van de respondenten antwoordt namelijk op deze vraag dat ze het 'niet nodig' vonden. Een kwart zegt geen waardevolle spullen in huis te hebben, bijna eenvijfde vindt het treffen van maatregelen te duur of onuitvoerbaar (zie bijlage, tabel 3).
Waarom hebben de anderen wel maatregelen genomen? Om deze vraag te kunnen beantwoorden werd in de vragenlijst een aantal oorzaken genoemd waarbij men telkens moest aangeven of deze oorzaak de beslissing om maatregelen te nemen had beïnvloed. Verreweg de meest genoemde reden was een in-

braak in eigen bedrijf (30%), daarna spelen ongerustheid over inbraken in het algemeen (15%), een algemeen gevoel van onveiligheid (13%) en de onrust over inbraken in de buurt (12,5%) een belangrijke rol. Verder werden in volgorde van frequentie aangekruist: de waarde van de inventaris, de eis die de verzekeringsmaatschappij stelt en het feit dat de politie te weinig doet (slechts 4%).

Van degenen die inbraakpreventieve middelen hebben aangeschaft gebruikt de helft deze (vrijwel) altijd, bijna alle anderen gebruiken ze 's nachts en bij afwezigheid; slechts 4% gebruikt ze zelden of nooit (zie bijlage, tabel 5).

Voor de kostenberekening wordt verwezen naar hoofdstuk 10.

8. MAATREGELEN OM NADELIGE GEVOLGEN VAN INBRAKEN TE BEPERKEN

De in dit onderzoek onderscheiden maatregelen om de schade ten gevolge van inbraak te beperken zijn: het aansluiten bij een verzekeringsmaatschappij en het vastleggen van de identiteit van de goederen. Laatstgenoemde maatregel is vanzelfsprekend van invloed op de mogelijkheden die de politie heeft om de goederen op te sporen. Ook kan de verzekeringsmaatschappij dit eisen. Uiteraard lenen niet alle goederen zich voor registratie. In dit onderzoek geeft 20% van de ondervraagden op dat zij hun goederen hebben geregistreerd. Verzekerd tegen inbraak is, op het moment van het onderzoek, bijna driekwart van de bedrijven. Hiervan heeft 4% een gecombineerde inbraak-brand verzekering.

TABEL 5. Verzekering tegen inbraak in 1977

	N	%
ja	280	73
ja, met brand	12	3
nee	91	24
totaal	383	100.0

Zij verzekerden zich tesamen voor een bedrag van ruim 71 miljoen gulden aan uitstaande goederen dan wel inventaris.

Hiervoor moesten zij een premiebedrag opbrengen van f185.000,-. In hoofdstuk 10 wordt hierop nog nader ingegaan.

9. EEN AANZET TOT EEN INBRAAK RISICO-ANALYSE BIJ DE HAAGSE BEDRIJVEN

Van de bedrijven zijn zoals gezegd enkele globale kenmerken verzameld zoals de waarde van de inventaris, de situering van het bedrijfspand, de genomen maatregelen ter voorkoming van inbraken en de maatregelen om nadelige gevolgen van inbraken te beperken (zie hoofdstuk 6,7 en 8). Aan deze bedrijven is tevens gevraagd of men daadwerkelijke ervaringen met inbraak had (slachtoffer-ervaring).

In een risico-analyse wordt vastgesteld welke van de bovenstaande kenmerken hebben bijgedragen tot een verhoogd of verlaagd risico op inbraak in 1977.

In hoofdstuk 4 van het W.O.D.C.-rapport "WODC-slachtofferenquêtes 1974-1979"^{x)} is er sprake van een theoretisch victimologisch risico-model waar een drietal risico-verhogende factoren worden onderscheiden, namelijk:

1. de aantrekkelijkheidsfactor/i.c. de waarde van de inventaris en de mate waarin deze waarde voor voorbijgangers zichtbaar is;
2. de nabijheids/gelegenheidsfactor waaronder de aanwezigheid van potentiële delinquenten in de woongemeente of wijk van de betrokkene wordt verstaan. Deze factor kent een passieve en een actieve component. Passief is het risico-verhogende effect van het gevestigd zijn van bedrijven in Den Haag, waar nu eenmaal eerder ingebroken zal worden dan in een klein dorp, en actief is het betrekken van een bedrijfspand in een meer criminele buurt van Den Haag;
3. de blootstellings/preventiefactoren, die enerzijds bestaan uit toepassen van technopreventieve middelen en anderzijds uit de toegankelijkheid van het pand inclusief het bewaken (bijv. surveillance van de politie) en beschermen (informele sociale contrôle bijv. het tijdig alarmeren van de politie als in een bedrijfspand in de wijk ingebroken wordt) van de woonbuurt^{xx)}

De gegevens die verzameld zijn bieden geen mogelijkheid om de actieve en passieve componenten van de nabijheid/gelegenheidsfactor te onderscheiden op hun bijdrage tot verhoogd- of verlaagd risico op inbraak.

x) WODC-slachtofferenquêtes 1974-1979, J.J.M. van Dijk en C.H.D. Steinmetz, 1980.

xx) Verzekeringsmaatschappijen benadrukken alleen de aantrekkelijkheids- en blootstellingsfactor in zoverre het technopreventie betreft; zie brochure "Beveilig uw huis tegen inbrekers" (een uitgave van de Vereniging van brandassuradeuren in samenwerking met het bureau TBBS en het bureau voorlichting verzekering). In deze brochure gaat men voorbij aan de grote verschillen qua inbraakrisico in de verschillende delen van het land of bepaalde steden.

Alle bedrijven lopen immers in Den Haag een zeker risico op een inbraak en een criminografie van Den Haag is niet beschikbaar. De overige risico-verhogende aspecten zullen hierna worden uitgewerkt. In 1977 is 12% van de Haagse bedrijven slachtoffer geweest van een inbraak, wat neerkomt op een gemiddeld risico van één op de tien bedrijven. Bij een victimologische risico-analyse gaat het om specifieke bedrijfskenmerken die een meer of minder dan gemiddeld risico (12%) op inbraak te weeg brengen.

9.1. Uitwerking van de resultaten

In deze paragraaf worden de aantrekkelijkheidsfactor en de blootstellings/preventiefactor verder uitgewerkt.

Aantrekkelijkheid wordt bepaald door de waarde van inbraakobjecten voor de potentiële delinquent.

De waarde van het inbraakobject wordt vastgesteld met behulp van de waarde van de inventaris.

De kans op een inbraak (slachtofferkans) neemt zeer sterk toe met de waarde van het inbraakobject namelijk van 2,5% voor panden met een inventaris van f10.000,- of minder tot 17% voor panden met een inventaris van f500.000,- of meer (zie bijlage, tabel 7).

De blootstellingsfactor/preventiefactor bestaat in dit onderzoek voornamelijk uit technopreventieve maatregelen (zoals het aanschaffen van sloten, grendels, alarminstallaties enz.), het actieve gebruik van deze preventieve maatregelen en het wel dan niet woonachtig zijn bij het bedrijfspand. Het inbraakrisico bij bedrijven die technopreventieve middelen toepassen bedraagt 14,4%. Bij de bedrijven die geen reden zien om dergelijke middelen toe te passen bedraagt dit inbraakrisico 8,3%, wat ongeveer op 60% van het inbraakrisico neerkomt van hen die preventief zeggen te werken. Ditzelfde vinden we ook terug bij een gedetailleerde beschouwing van de verschillende technopreventieve maatregelen zoals het aanbrengen van sloten en dergelijke (zie bijlage tabel 7). De bedrijven die aan technopreventie doen reduceren vermoedelijk het

enorme risico dat zij met hun kostbare inventaris lopen. Uit deze gegevens kan bovendien geconcludeerd worden, dat technopreventie zeer zeker niet afdoende is.

Wel dan niet woonachtig zijn bij het bedrijfspand geeft een aanwijzing dat er een relatie is tussen het risico op een inbraak en de gelegenheid om een inbraak te plegen. Degenen die bij hun bedrijfspand woonachtig zijn worden aanmerkelijk minder vaak slachtoffer (6,3%), dan bedrijfs-eigenaren die elders woonachtig zijn (16,1%).

Verder toont het wel of niet zichtbaar gelegen zijn van bedrijven aan dat duidelijk zichtbare bedrijven een geringer inbraakrisico (11%) dan redelijk tot slecht zichtbare bedrijven (16%) lopen. Intensief verkeer rondom het bedrijfspand werkt inbraak risicoverhogend (veel verkeer: 14%; weinig tot geen verkeer: 9%).

In het laatste geval veronderstellen we dat het om bedrijfspanden gaat die aan drukke anonieme verkeersaders zijn gelegen.

Samenvattend kunnen we stellen dat blootstelling gereduceerd kan worden door bij of in het bedrijfspand (bedrijven met een inventaris van meer dan f100.000,-: wel woonachtig bij het bedrijf (9,3%) en niet woonachtig bij het bedrijf (20%)) te gaan wonen, maar dat de betekenis van technopreventie vooralsnog niet duidelijk is omdat technopreventie zowiezo toegepast wordt in die situaties waar sprake is van een zeer kostbare inventaris en de aantrekkelijkheidsfactor desalniettemin nog zo groot is dat het de moeite loont om in te breken.

Aan de andere kant moet de toepassing van preventieve middelen in verband gebracht worden met het actuele gebruik ervan. Dit geeft enig inzicht in die zin dat bij bedrijven die zeggen dat zij preventieve middelen ten alle tijden toepassen minder (13%) wordt ingebroken dan bij hen die deze middelen alleen 's nachts of zelfs nooit toepassen (18%). Uit de zichtbaarheid en verkeersintensiteit blijkt wel dat ook de afwezigheid van informele sociale controle of in ieder geval de symbolische waarde ervan een belangrijke functie in het verhoogde risico op een inbraak speelt.

10. KOSTENBEREKENINGEN VAN MAATREGELEN TEGEN INBRAKEN

De uitgaven en onkosten die de bedrijven hebben gehad in verband met inbraken worden in dit onderzoek in een aantal kosten-categorieën ondergebracht. Alvorens tot presentatie van de bedragen over te gaan zal van elke categorie kort worden beschreven, hoe de gegevens zijn verzameld. Daarbij zal het duidelijk worden dat sommige van deze gegevens met voorzichtigheid dienen te worden gehanteerd en dat generalisering naar het totale bedrijven-bestand van Den Haag het risico van fouten met zich meebrengt.

De onderscheiden kosten-categorieën zijn hieronder nog eens op een rij gezet:

- 1) Kosten, gemaakt ter voorkoming van inbraken
 - technische maatregelen
 - het inschakelen van een bewakingsdienst
 - het aanstellen van bewakingspersoneel;
- 2) Kosten, gemaakt ter afwenteling van nadelige gevolgen van inbraken;
- 3) Kosten, die het gevolg zijn van inbraken.

ad.1. Een probleem ten aanzien van de bruikbaarheid van de antwoorden op de vragen naar het toepassen van technische maatregelen, nl. het bestaan van het bedrijf in het jaar waar de vraagstelling betrekking op had, is opgelost en wel door rekening te houden met het jaar van oprichting, wat voor de meeste bedrijven nog kon worden achterhaald.

Er zijn echter nog twee problemen.

Ten eerste: een uitgave in een bepaald jaar heeft invloed op de uitgaven in de volgende jaren. Dit geldt natuurlijk het sterkst voor ingrijpende maatregelen, zoals bijvoorbeeld een elektronische beveiligingsinstallatie. Maar hier is juist ook sprake van bedrijven met de hoogste kostenopgaven. Natuurlijk kan men proberen een gemiddelde te berekenen door de kosten over een aantal jaren te verdelen. Als er echter uitgegaan wordt van het peiljaar 1970, dan zijn er slechts van de twee jaren voor 1970 kostenopgaven. Het is echter aannemelijk dat een behoorlijke technische installatie wel wat langer meegaat. Per saldo zullen de in een jaar door een steekproef van bedrijven gemaakte kosten een vrij reële schatting geven van de werkelijke kosten, dus inclusief afschrijvingen op materialen die eerder zijn gekocht. De bedrijven die in het peiljaar materialen hebben gekocht, zullen deze immers over meerdere jaren afschrijven. Hun opgave compenseert het achterwege blijven van op-

gaven door bedrijven die in voorgaande jaren materialen kochten. Ten tweede is het de vraag of de respondenten wel precies weten in welk jaar zij iets hebben gedaan aan beveiliging. Eigenlijk is deze vraag al beantwoord wanneer men kijkt naar de onkosten-opgave van 1968. Die is wat hoger dan die van de eerstvolgende jaren (zie tabel 7). Het is vrij waarschijnlijk dat de respondenten nog wel weten of er 'lang geleden' iets door hen aan preventie is gedaan, alhoewel het hen niet duidelijk voor ogen staat wanneer dat precies plaatsvond. Ze willen dit gegeven graag kwijt en nemen daarvoor dan maar het eerstgenoemde jaar in de vragenlijst. Middelt men de kosten over de jaren (vanaf 1969), dan wordt dit probleem wel ondervangen.

Naast de voorgaande problemen is er nog het probleem dat gerezen is bij de kostenberekening van bewakingsdienst en bewakingspersoneel. In 1977 hebben 24 bedrijven een bewakingsdienst ingeschakeld en hebben 11 bedrijven bewakingspersoneel in dienst. Van al deze bedrijven is ook bij benadering bekend in welk jaar zij voor het eerst dergelijke maatregelen namen. Men zou, met behulp van corrigerende factoren, kunnen uitrekenen wat deze bedrijven dan in eerdere jaren hebben uitgegeven. Dit is echter nogal riskant omdat niets bekend is over eventuele uitbreidingen van het bedrijf. Dit argument geldt met name voor de kostenopgave van het bewakingspersoneel. Slechts 11 bedrijven hebben bewakingspersoneel in dienst. Een van de elf bedrijven heeft bijna evenveel uitgegeven aan bewakingspersoneel als alle overige bedrijven tesamen.

Alhoewel het hier om een klein aantal bedrijven gaat is de invloed van bovengenoemde maatregelen op de totale kostenberekening van een niet te onderschatten betekenis. Wanneer men kijkt naar de uitgaven van alle (steekproef) bedrijven in 1977 dan blijkt dat van het totaal bedrag 64,5% naar de post bewakingspersoneel gaat. In onderstaande tabel wordt dit geïllustreerd.

TABEL 6. Kosten van maatregelen tegen inbraken in 1977

	N bedrij- ven	totale kosten	% van tota- le kosten
Technische maatregelen (incl. 'andere')	113	f 185.546,-	14.5%
Bewakingsdienst	24	f 84.410,-	6.5%
↳ Bewakingspersoneel	11	f 840.000,-	64.5%
Verzekeringspremie	292	f 191.666,-	14.5%
		f1.301.622,-	100 %

- ad.2. Ook voor de verzekeringspremie, bekend voor 1977 en het eerste verzekeringsjaar, geldt dat correcties op de premie in verband met een eventuele groei van het bedrijf bij gebrek aan gegevens niet uitvoerbaar zijn. Het premie-bedrag hangt samen met bedrijfs grootte en -kapitaal.
- ad.3. Het is, evenals bij de eigen uitgaven ter voorkoming van inbraak, aannemelijk dat de respondenten niet altijd meer precies het jaar van de inbraak weten. Het gaat hierbij dikwijls om relatief kleine bedragen, wat tot gevolg heeft dat de betreffende inbraken niet veel indruk zullen hebben gemaakt. Deze impressie wordt bevestigd daar sommige respondenten het jaar van de inbraak niet meer wisten en daarom een vraagteken bij de beantwoording van deze vraag hebben geplaatst. Ook hebben veel respondenten het gestolen bedrag niet ingevuld. De opgave van de kosten van het gestolene bestaat daarom uit het gemiddelde van degenen die dit bedrag wel ingevuld hebben. Omdat bij de "niet-invullers" waarschijnlijk niet al te veel werd gestolen zou deze generalisatie naar een kostenopgave van het totaal aan gestolen goederen te hoog kunnen zijn. Aan de andere kant zullen er echter ook wel respondenten zijn die een (kleine) inbraak helemaal vergeten zijn, waardoor het totaal wederom te laag uitkomt. Deze effecten zijn niet of nauwelijks kwantificeerbaar zodat er van uitgegaan moet worden dat de eerder genoemde berekening van het gestolen bedrag de best mogelijke schatter van de werkelijkheid is.

Wanneer men nog eens kijkt naar tabel 2, het jaar van oprichting van het bedrijf, rijzen een aantal meer algemene vragen.

Waarom is aan veel bedrijven zo'n kort leven beschoren? Zouden ook inbraken hier een rol spelen, zo ja welke dan? Waren die bedrijven in het algemeen minder goed beveiligd, minder goed verzekerd?

Op deze vragen kan dit onderzoek geen antwoord geven.

Al met al zijn er gegronde redenen om alle voorzichtigheid in acht te nemen bij het trekken van conclusies uit de resultaten van dit onderzoek.

Hieronder volgen de totaal gemaakte kosten per jaar voor de verschillende preventieve maatregelen, de verzekeringspremie en het schadebedrag, ten gevolge van inbraken.

In de eerste tabel worden de totale kosten weergegeven die zijn gemaakt omwille van technopreventieve maatregelen (inclusief 'andere maatregelen') in de jaren 1968 tot en met 1977. Het aantal bedrijven dat opgave heeft gedaan van het schadebedrag staat in de tabel tussen haakjes.

TABEL 7. Uitgaven voor technische, inbraakpreventieve middelen, inclusief 'andere middelen'

Jaar	Bedrijven met uitgaven	Totaal aantal bestaande bedrijven,	waarvan met uitgaven in %	Gemidd. uitgaven	Totale uitgaven	Gemidd. uitgaven per bestaand bedrijf
1968	47 (44)	192	24.5	f 815,-	f 38.305,-	f 200,-
1969	40 (37)	210	19	f 731,-	f 29.240,-	f 139,-
1970	46 (44)	220	21	f 718,-	f 30.028,-	f 136,-
1971	43 (41)	235	18.5	f 782,-	f 33.626,-	f 143,-
1972	60 (58)	250	24	f1391,-	f 83.460,-	f 334,-
1973	60 (58)	268	22.5	f1736,-	f104.160,-	f 389,-
1974	80 (78)	282	29	f2783,-	f222.640,-	f 790,-
1975	85 (83)	294	29	f2010,-	f170.850,-	f 581,-
1976	95 (94)	319	30	f2704,-	f256.880,-	f 805,-
1977	113 (112)	336	33.5	f1642,-	f185.546,-	f 552,-

Zoals gezegd maken in 1977 24 van de bedrijven in het onderzoek gebruik van een bewakingsdienst, en hebben 11 bedrijven bewakingspersoneel in dienst. Van de eerst genoemde bedrijven hebben er 10 deze maatregel in de loop van de onderzoekperiode getroffen, 11 gebruikten een bewakingsdienst al vóór 1968. Van de bedrijven die bewakingspersoneel hadden was dit personeel op één bedrijf na aangesteld vóór 1968, in welke omvang is echter niet bekend.

<u>TABEL 8.</u> Kosten bewakingsdienst in 1977			
Aantal bedrijven,	waarvan met opgave	gemidd. kosten per bedrijf met bewakingsdienst	totale kosten
24	21	f 3517,-	f 84.410,-

TABEL 9. Kosten bewakingspersoneel in 1977			
Aantal be- drijven,	waarvan met opgave	gemidd. kosten per bedrijf met bewa- kingspersoneel	totale kosten
11	7	f 76.364,- ^{x)}	f 840.000,- ^{x)}

x) Eén bedrijf gaf een bedrag op van f 400.000,-. Daar bedrijfs-grootte representatief in de steekproef vertegenwoordigd is, is een dergelijke uitschieter generaliseerbaar naar de populatie.

Driekwart van de respondenten is in 1977 verzekerd tegen inbraak. Van de verzekerden tegen inbraak was bijna de helft al verzekerd vóór 1968. Gemiddeld gaf men in 1977 aan premie een bedrag uit van f 656,-. Ervan uitgaand, dat degenen waarvan het premiebedrag niet bekend is, niet wezenlijk verschillen van de andere verzekerde respondenten komt de totale kostenberekening op het volgende neer.

TABEL 10. Kosten van verzekeringspremie in 1977			
aantal bedrijven	opgave kosten	gemiddelde kosten	totale kosten
292	273	f 656,39	292 x f 656,39 = f191.665.88

Hoe is het nu gesteld met het risico dat men loopt om slachtoffer te worden van een inbraak? Is dit groot of valt dat wel mee? Tabel 4 van de bijlage laat al zien, dat de voornaamste reden om maatregelen tegen inbraak te nemen een inbraak-ervaring is. (30% gaf dit als reden op). Laten we eerst eens kijken naar het laatste jaar van het onderzoek, 1977, en bezien hoeveel respondenten in dat jaar slachtoffer zijn geworden van een inbraak. Van het totaal aantal bedrijven gaf 12% op dat er in dat jaar bij hen was ingebroken. Bij twee procent van alle bedrijven geschiedde dit meer dan één keer.

Aan de slachtoffers van deze inbraken zijn nog enkele aanvullende vragen gesteld; namelijk wat was - bij de laatste inbraak - de schade

ten gevolge van diefstal, wat was de bijkomende schade door vernieling en - indien men verzekerd was - welk deel heeft de verzekering vergoed. Het gestolen bedrag was bij de laatste inbraak in 1977 f 49.670,-; dit is gemiddeld f 1183,- per slachtoffer. De braakschade was f 15.792,-; gemiddeld f 360,- per slachtoffer. Het komt er dus op neer dat 23% van de schade in deze gevallen werd veroorzaakt door vernielingen. Zie voor de schadeberekeningen de bijlage, tabel 6.

Van de slachtoffers kreeg 40,5% de schade geheel vergoed door de verzekering, 10,5% kreeg gedeeltelijke vergoeding en 25,5% kreeg de schade niet vergoed. Door 11 bedrijven (23,5%) werd deze vraag niet beantwoord. Als laatste wordt hieronder een overzicht gegeven over de jaren 1968 tot en met 1977 van het aantal bedrijven dat slachtoffer werd van inbraken met daarbij de schadebedragen. Het totale schadebedrag per jaar is berekend door de gemiddelde schade van de bedrijven waarvan het bedrag bekend is, te kwantificeren. Het aantal bedrijven dat opgave heeft gedaan van de schade staat in de tabel steeds tussen haakjes.

TABEL 11. Schadebedragen door inbraken

Jaar	Bedrijven met inbraak	Totaal aantal bestaande bedrijven	waarvan met inbraken in %	Gemidd. schade	Totale schade	Gemidd. schade per bestaand bedrijf
1968	17 (7)	192	9	f 6.320,-	f107.440,-	f 560,-
1969	19 (9)	210	9	f 3.399,-	f 64.581,-	f 308,-
1970	21 (10)	220	10	f 4.559,-	f 95.739,-	f 435,-
1971	24 (13)	235	10	f 2.042,-	f 49.008,-	f 209,-
1972	27 (15)	250	11	f 2.122,-	f 57.294,-	f 229,-
1973	32 (19)	268	12	f 1.804,-	f 57.728,-	f 215,-
1974	39 (25)	282	14	f 2.190,-	f 85.410,-	f 303,-
1975	37 (23)	294	13	f 4.187,-	f154.919,-	f 527,-
1976	46 (32)	319	14.5	f 1.965,-	f 90.390,-	f 283,-
1977	47 (37)	336	14	f20.552,-	f 95.199,-	f 283,-

11. KOSTENBEREKENINGEN VOOR DE PEILJAREN 1970 en 1974

Ondanks de onvolkomenheden en de mogelijke onjuistheden in het verzamelde cijfermateriaal in dit onderzoek (zie hoofdstuk 10) zullen hieronder de kostenberekeningen worden gegeven voor de gekozen peiljaren 1970 en 1974, namelijk enerzijds de door het bedrijfsleven gemaakte kosten i.v.m. inbraken en anderzijds de totale schadebedragen in die jaren ten gevolge van inbraken.

Voor het peiljaar 1970 kan alleen 1969 gebruikt worden voor de middeling van de kosten, omdat de onkostenopgaven voor 1968 zeer onbetrouwbaar (namelijk te hoog) zijn gebleken. Voor het peiljaar 1974 is in de berekening gebruik gemaakt van de gegevens van de jaren 1971 t/m 1974.

In tabel 12 worden de totale en gemiddelde kosten voor technische maatregelen gepresenteerd. In tabel 13 wordt een schatting gemaakt van alle door het bedrijfsleven gemaakte kosten i.v.m. inbraken, met behulp van de gegevens van tabel 12. Omdat er geen gegevens bekend zijn over de groei van de bedrijven (zie hoofdstuk 10), is het namelijk niet zinvol de voor 1977 bekende bedragen als basis voor de berekeningen te gebruiken. Beter lijkt het te werken vanuit de veronderstelling, dat de percentuele verdeling tussen de diverse onkostenposten niet is gewijzigd. In concreto betekent dit dat de percentuele verdeling die tabel 6 laat zien, ook voor 1970 en 1974 geldt. Wanneer men ervan uitgaat, dat de kosten voor technische inbraakpreventieve middelen steeds 14,5% van het totaal besteedde bedrag zijn, en ook dat de andere maatregelen verhoudingsgewijs hetzelfde zijn gebleven, kan men ook de onkosten van die andere maatregelen berekenen.

TABEL 12. Kosten voor technische inbraakpreventieve middelen in de peiljaren

jaar	totaal aantal bestaande be- drijven,	totale uitgave	
1969	210	f 29.240,-	
1970	220	f 30.028,-	gemidd. per bedrijf f138,-
1971	235	f 33.626,-	
1972	250	f 83.460,-	
1973	268	f104.160,-	gemidd. per bedrijf f429,-
1974	282	f222.640,-	

TABEL 13. Totale kosten gemaakt door de bedrijven i.v.m. inbraken in de peiljaren

	%	1970	1974
technische maatregelen (incl. (incl. 'andere')	14.5	f 31.156,-	f111.057,-
bewakingsdienst	6.5	f 13.966,-	f 49.784,-
bewakingspersoneel	64.5	f138.591,-	f494.012,-
verzekeringspremie	14.5	f 31.156,-	f111.057,-
totaal	100	f214.869,-	f765.910,-
gemiddeld per bedrijf		f 990,-	f 2.755,-

Tenslotte worden in tabel 14 de totale en gemiddelde schadebedragen, veroorzaakt door inbraken, berekend voor de peiljaren. Bij de berekening is op dezelfde wijze gewerkt als bij de berekening van de kosten voor technische inbraakpreventieve middelen (tabel 12).

TABEL 14. Schadebedragen veroorzaakt door inbraken in de peiljaren

jaar	totaal aantal bestaande be- drijven	hun totale schade
1969	210	f 64.581,-
1970	220	f 95.739,- gemidd. schade f373,-
1971	235	f 48.008,-
1972	250	f 57.294,-
1973	268	f 56.728,- gemidd. schade f239,-
1974	282	f 85.410,-

12. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In 1977 werd bij 12% van de Haagse bedrijven ingebroken. De gemiddelde schade per bedrijf bedroeg f283,-, terwijl er in 1977 gemiddeld f552,- aan inbraakpreventieve middelen was uitgegeven.

Bovendien hebben 24 bedrijven gebruik gemaakt van een bewakingsdienst wat impliceert dat de totale kosten van het gebruik en/of aanschaf van preventieve middelen met f251,- moeten worden verhoogd. Hetzelfde geldt voor die bedrijven in 1977 met eigen bewakingspersoneel wat op zijn beurt de gemiddelde kostenfactor per Haags bedrijf verhoogd met f2500,-. Met behulp van eerdere gegevens is het volgende financiële overzicht te produceren van een gemiddeld Haags bedrijf in 1977 wat een inbraak wil voorkomen of zich er tegen wil beveiligen en zich tegen de mogelijke schade wil indekken.

TABEL 15. Uitgaven in een gemiddeld Haags bedrijf in 1977 om inbraken te voorkomen of om de nadelige gevolgen van inbraken tegen te gaan gerelateerd aan de gemiddelde waarde van het inbraakobject

waarde van het inbraakobject ^{x)}	f 213.698,-		
schade t.g.v. inbraken	f 283,-		
uitgaven aan technopreventieve middelen	f 552,-	} f3.303,-	} f3.959,-
uitgaven aan bewakingsdiensten	f 251,-		
uitgaven aan bewakingspersoneel	f 2.500,-		
uitgaven aan verzekeringspremie	f 656,-		

In 1977 is er twaalf maal zo veel uitgegeven aan middelen ter voorkoming van inbraken in vergelijking tot de actuele schade.

Zelfs de verzekeringspremie is ruim twee maal de toegebrachte schade.

In het totaal wordt er veertien maal zo veel uitgegeven aan middelen ter voorkoming van inbraken en premies ter afwenteling van de nadelige gevolgen van een inbraak in vergelijking tot de actuele schade. De schade bedraagt overigens 0,1% van de waarde van het inventaris.

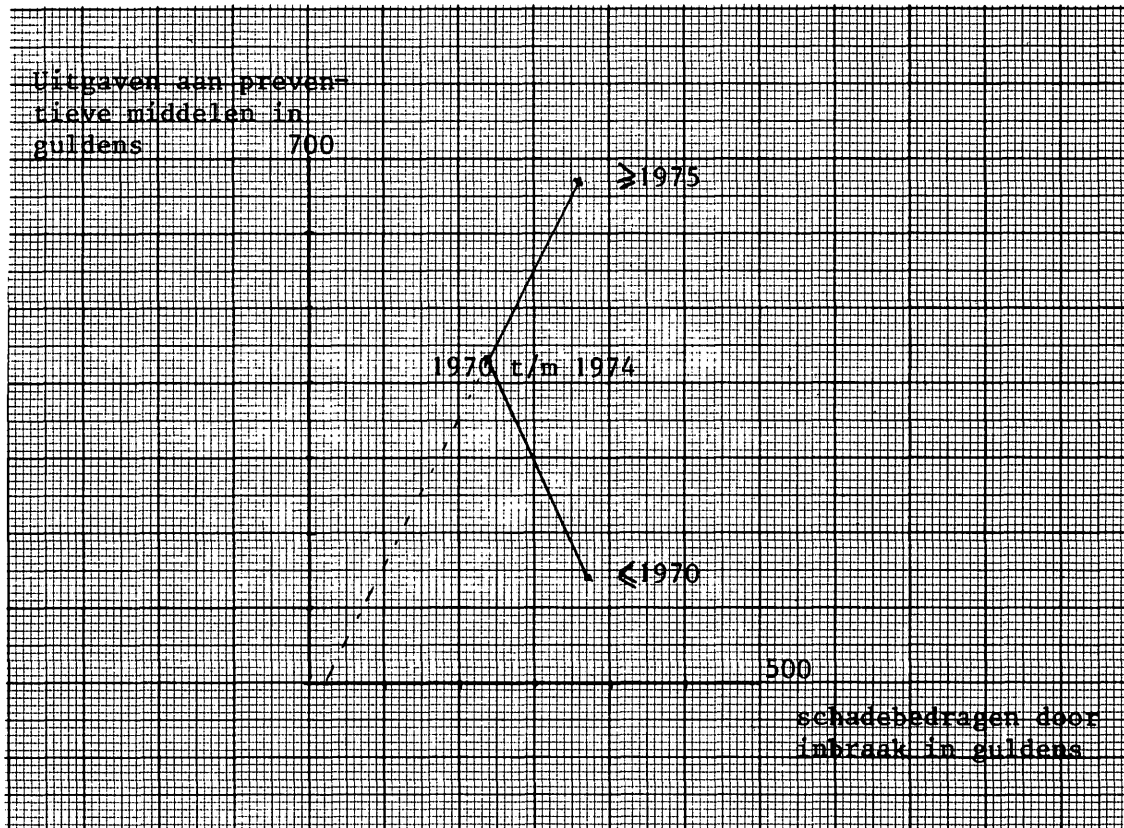
x) Gemiddelde waarde van het inventaris = $\frac{f78.000.000,-}{365} = f213.698,-$.

Al met al is het niet zo eenvoudig uit dit materiaal af te leiden in welke mate de aantrekkelijkheid van het inbraakobject gereduceerd wordt door het toepassen van middelen ter voorkoming van inbraken. Dit heeft tot gevolg dat preventieve kosten niet zonder meer uitgezet kunnen worden tegen de curatieve kosten.

Het is duidelijk dat er behoefte is aan een inbraak risicomodel omdat op een dergelijke manier de reductie van aantrekkelijkheid kan worden vastgesteld. In hoofdstuk 9 is hier een aanzet toe gegeven door drie risicoverhogende/verlagende factoren te onderscheiden, namelijk

1. de aantrekkelijkheidsfactor en de mate waarin deze waarde voor voorbijgangers zichtbaar is.
2. de nabijheids/gelegenheidsfactor waaronder de aanwezigheid van potentiële delinquenten in de woongemeente of wijk van de betrokkene wordt verstaan. Deze factor kent een actieve en passieve component. Passief is het risicoverhogende effect van het gevestigd zijn van bedrijven in Den Haag, waar nu eenmaal eerder ingebroken zal worden dan in een klein dorp en actief is het betrekken van een bedrijfspand in een meer criminele buurt van Den Haag;
3. de blootstellings/preventiefactoren, die enerzijds bestaat uit het toepassen van technopreventieve middelen en anderzijds uit de toegankelijkheid van het pand inclusief het bewaken (politie-surveillance) en beschermen (informele sociale controle bijv. het tijdig alarmeren van de politie als in een bedrijfspand in de wijk wordt ingebroken) van de woonbuurt.

Aan de andere kant is toch wel mogelijk om uit het materiaal enig idee te vormen over de mogelijke reductie van het risico wat men nu eenmaal loopt met waardevolle bezittingen (inventaris) door het nemen van technopreventieve maatregelen. Dit inzicht kan verkregen worden door schadebedragen uit te zetten tegen de uitgaven voor preventieve middelen voor de tijdreeks 1968 t/m 1977. Zie figuur 1.

(Een verantwoording voor de gebruikte gegevens is in tabel 8 van de bijlage te vinden).

Uit deze curve blijkt dat voor 1974 de schadebedragen, de uitgaven aan preventieve middelen overtreft. Na 1974 is het net andersom namelijk een grotere uitgavenpost aan preventieve middelen i.v.t. de schadebedragen.

Uit bovenstaande figuur valt vermoedelijk af te leiden dat technopreventie inbraak-risico verlagend werkt. Mogelijkerwijs kan dit preciezer in de politiedossiers nagegaan worden, daar inbraak vrijwel altijd aangegeven wordt en de politie nogal wat informatie verzamelt. Hierbij kan men denken aan een tijdreeks analyse waar de verschillende uitgaven (preventie) uitgezet kunnen worden tegen de schadebedragen en de kansen op inbraak (slachtofferpercentage).

BIJLAGE

TABEL 1. Enkele kenmerken van de bedrijven

Verkeersbeeld

	<u>N</u>	<u>%</u>
veel verkeer	249	63.
niet veel verkeer	81	20.5
weinig verkeer	64	16.5
	<u>394</u>	<u>100</u>

Zichtbaarheid van het bedrijf

	<u>N</u>	<u>%</u>
goed zichtbaar	289	73.5
redelijk zichtbaar	57	14.5
nauwelijks/niet zichtbaar	48	12
	<u>394</u>	<u>100</u>

Wonend bij bedrijf

	<u>N</u>	<u>%</u>
ja	160	40.5
nee	235	59.5
	<u>395</u>	<u>100</u>

Ingang bedrijf

	<u>N</u>	<u>%</u>
begane grond	371	93.5
etage	26	6.5
	<u>397</u>	<u>100</u>

Waarde inventaris

	<u>N</u>	<u>%</u>
< f5.000,-	32	9
5.000 > 10.000	19	5
10.000 > 25.000	50	14
25.000 > 50.000	53	14
50.000 > 100.000	72	20
100.000 > 500.000	99	27
500.000 en meer	40	11
	<hr/>	<hr/>
	365	100

Aantal mensen werkzaam

	<u>N</u>	<u>%</u>
1, 2	187	48
3, 4, 5	88	22
6 t/m 20	70	18
21 t/m 100	32	8
meer dan 100	14	4
	<hr/>	<hr/>
	391	100

TABEL 2. Waarom geen aanschaf van technische maatregelen tegen inbraak
- in % -

	sloten N=199	grendels N=277	raambeveil. N=277	electr. beveil. N=291
Goede staat	47	17	3	-
Genoeg beveiligd	10	29	24	16
Niets waardevols	5	9	13	20
Te kostbaar, pand geen eigendom, niet uitvoerbaar, anders	8	7	12	21
onnodig	30	38	48	43
	100	100	100	100

TABEL 3. Waarom geen inbraakpreventieve middelen?

	<u>N</u>	<u>%</u>
voldoende gedaan	5	4
niet nodig	63	52
niets waardevols	33	27
te duur, pand geen eigend., niet uitvoerbaar, pas gestart	21	17
	122	100

TABEL 4. Genoemde oorzaken voor het nemen van maatregelen ter voorkoming
van inbraak - in % -

Eerder ingebroken	29
Inbraken (alg.)	15
Algemeen gevoel van onveiligheid	13
Inbraken in de buurt	12.5
Kostbare inventaris	12
Eis verzekeringsmaatschappij	11.5
Politie doet weinig	4

TABEL 5. Frequentie gebruik van inbraakpreventieve maatregelen

	<u>N</u>	<u>%</u>
Altijd, zeer regelmatig	92	50.
's nachts (en in weekend of vakantie)	84	46.
Zelden, nooit	7	4
	<u>183</u>	<u>100</u>

TABEL 6. Het schadebedrag van de laatste inbraak van bedrijven in 1977

N bedrijf	opgave schade- bedrag	gemidd. schade- bedrag	totaal schadebedrag
47	38	f 1183,-	47 x f1183,- = f55601,- (77%)
	opgave schadeb. vernieling	gemidd. schade door vernieling	totale schade door vernieling
47	35	f 360,-	47 x f 360,- = f16920,- (23%)
			<hr/> Totaal f72521,- (100%)

TABEL 7. Risico-analyse

a). Slachtofferkansen gerelateerd aan de waarde van de inventaris

<u>Waarde inventaris</u>	<u>Slachtofferkans op inbraak</u>	
10.000	2,5%	N = 51
10.000 - 50.000	9,8%	N = 102
50.000 - 100.000	10,9%	N = 71
100.000 - 500.000	16,5%	N = 39

b). Toepassing preventiemiddelen gerelateerd aan de slachtofferkans op inbraak

	<u>wel</u>		<u>niet</u>	
sloten	14,4%	N = 173	11,2%	N = 196
grendels	24,2%	N = 60	11,2%	N = 276
raambeveiliging	17,4%	N = 67	10,1%	N = 275
electrische beveiliging	22,7%	N = 30	11,7%	N = 290
andere maatregelen	15,6%	N = 49	8,9%	N = 213

TABEL 8.

Onderstaande gegevens zijn berekend per uitstaand bedrijf

	technisch	14,5%
<u>Kosten</u>	bewakingsdienst	6,5%
	bewakingspersoneel	64,5%
	verzekering	14,5%

Uitgaven preventieve middelen + andere middelen

1970	:	f 146,-
1970 t/m 1974	:	f 436,-
1975	:	f 657,-

Schadebedragen door inbraak

1970 en eerder	:	f 377,-
1970 t/m 1974	:	f 244,-
1975	:	f 365,-